

Davvisámegiela reduplikatiiva vearbagenetiiva *boadi boadi* ja *bosu bosu* – morfologiija, syntáksa ja semantihkka

MARJATTA JOMPPANEN

Oulu universitehta – Giellagas-instituhtta

Dán artihkkala ulbmilin lea giedahallat fenomena, mas guokte ideanttalaš vearbagenetiivva leat cealkagis maŋŋálagaid, nugo *boadi boadi* ja *bosu bosu*. Gohčodan dan reduplikatiiva vearbagenetiivan. Dán rádjái reduplikatiiva vearbagenetiiva lea unnán dutkojuvvon, nuba dán artihkkala ulbmilin lea buktit ovdan álgogehčastaga dasa, manin semantihkalaččat ja morfologalaččat seamma vearbagenetiivahápmi geavahuvvo guktii maŋŋálagaid ja mii lea ráhkadusa syntávssalaš funkšuvdna. Dutkanmateriálan leat čáppagirjjálašvuoda girjjit, UiT Norgga árttalaš universitehta ja Norgga Sámedikki sámi teakstačoakkáldat (SIKOR), Suoma arkiivvaid jearahallanmateriála (KOTUS, SKA ja TKU) ja interneahdas vižžon materiála. Čoggojuvvon materiála lea analyserejuvvon semantihkalaččat, morfologalaččat ja syntávssalaččat. Dasa lassin reduplikatiiva vearbagenetiivva frekveansa lea iskojuvvon ja čilgejuvvon.

Guorahallama váldoboáduš lea dat, ahte reduplikatiiva vearbagenetiiva sisttisoallá semantihkalaččat guokte iešgudetlágán mearkkašumi. Nubbi lea proksimatiiva, mii mearkkaša ahte mii nu lea measta ollašuvvamin, ovdamearkka dihte *Čakča lea boadi boadi*. Nubbi mearkkašupmi lea fas intensiiva vearbagenetiiva, mii mielddisbuktá ahte mas nu lea ollu intensitehta, ovdamearkka dihte *Ánte boahťá bosu bosu*. Proksimatiiva vearbagenetiiva lea dutkanmateriálas measta álo ráhkaduvvon vearbbaš *boahťit > boadi boadi*, muhto intensiiva vearbagenetiiva sáhtta leat ráhkaduvvon man beare vearbbaš, mii almmuha lihkaideami (*doapmat*) dahje mentála doaimmaid (*bossut*). Intensiiva vearbagenetiivva syntávssalaš funkšuvdna lea dábálaččat adverbiála ja muhtumin maid cealkaga áidna vearbagoovddáš, mii doaimmá predikáhta funkšuvnnas. Proksimatiiva vearbagenetiivva syntávssalaš funkšuvdna sáhtta leat predikatiivaadverbiála, deavdda, attribuhtha ja dasa lassin muhtumin cealkaga áidna vearbagoovddáš. Dutkanmateriála reduplikatiiva vearbagenetiivvat leat ráhkaduvvon dušše guovttestávvalvearbbaš.

Fáddásáni: davvisámegiella, infinihtta vearbáhápmi, vearbagenetiiva, reduplikatiiva, proksimatiiva, intensiiva

1. Álggahus

Dán artihkkala ulbmilin lea čilget fenomena, mas guokte ideanttalaš vearbagenetiivva leat cealkagis maŋŋálagaid. Vearbagenetiiva lea vearbba infinihtta sojahanhápmi mii almmuha vuogi, mainna lágiin juoga dáhpáhuvvá, nugo *Máhtte*

manai čuoigga. Giellaoahpain guokte ideanttalaš vearbagenetiivva, nugo *boadi boadi*, leat máinnašuvvon ovttaskas vearbagenetiivva ovdamearkkaid gaskkas, ja duppal vearbagenetiivvat eai gieđahallo sierra (Nickel 1994: 477; Nickel & Sammallahti 2011: 299). Nielsena sátnegirjjiis (1979 (1932–1962) s.v. *boade boade* ~ *boadē boade* ~ *boadē boadē*) lea gal hápmi *boadi boadi* (oarjesuoopmanis *boade boadi*) sierra sátnegirjeartihkalin čilgehusain 'on the point of coming; på nippet til å komme', mii mearkkaša ahte lea measta boahtimin. Dasa lassin Nielsena giellaoahpas (1979 (1926–1929): 398) lea ovdamearkan *vuoddját*-vearbbaš ráhkaduvvon vearbagenetiiva *vuoddjá vuoddjá* 'på nippet til å kjøre'. Gohčodan ráhkadusa, mas guokte ideanttalaš vearbagenetiivva leat maññálagaid, *reduplikatiiva vearbagenetiivan*.

Dutkančuolbman lea čilget manin semantihkalaččat ja morfologalaččat seamma vearbagenetiivahápmi geavahuvvo guktii maññálagaid ja mii lea dán ráhkadusa frekveansa ja syntávssalaš funkšuvdna. Reduplikatiiva vearbagenetiiva sisttisdoallá semantihkalaččat guokte iešguđetlágán mearkkašumi: 1) mii nu lea measta ollašuvvamin: *Čakča lea boadi boadi* ja 2) mas nu lea ollu intensitehta: *Ánte boahhtá bosu bosu*. Gohčodan vuosttaš mearkkašumi proksimatiiva vearbagenetiivan ja nuppi intensiiva vearbagenetiivan.

Dutkanmateriálan leat girjjit, teakstakorpus, interneahtras vižžon materiála ja jearahallamat. Girjjit leat čieža čáppagirjjálašvuoda girjji, mat leat čállojuvvon davvisámegiela nuortasuopmaniin. Oasi girjjiin lean geavahan dutkanmateriálan juo ovdal ja danin dieđán, ahte dain gávdno reduplikatiiva vearbagenetiiva. Teakstakorpus lea UiT Norgga ártkalaš universitehta ja Norgga Sámedikki sámi teakstačoakkáldat (SIKOR), mas lean ohcan reduplikatiiva vearbagenetiivva giellaoahpalaš hámi vuodul. Lean geavahan nu gohčoduvvon viiddiduvvon ohcama, mas guokte vearbagenetiivva giellaoahpalaš hámi leat maññálagaid. SIKOR-teakstakorpusis namuhuvvojit gáldut ja danin lea vejolaš diehtit, ahte ovdamearkkat leat sihke davvisámegiela oarje- ja nuortasuopmaniin. SIKOR-teakstakorpusa gáldun ja dutkanmateriálan leat maiddáai ovdamearkka dihte čáppagirjjálašvuoda girjjit ja aviissat, nugo *Ávvir* ja *Min Áigi*.

Dasa lassin lean čoaggán *Google*-ohcanmašiinnain interneahtras materiála mii sisttisdoallá reduplikatiiva vearbagenetiivva dáhpáhusaid. Dainna lágiin vižžon dutkanmateriála lea problemáhtalaš, daningo ii sáhte álo sihkarastit gálduid, muhto dat addá muhtinlágán gova reduplikatiiva vearbagenetiivva anus, man olu ja makkár konteavsttas dat geavahuvvo. Materiálan lean maiddáai atnán Oulu universitehta kulturarkiivva jearahallamiid (KOTUS, SKA ja TKU), mas leat

30 000 sáni. Giellagas-instituhta oahppit, Mari Guttorm ja Aino Valovirta, leaba ohcan munnje dutkanmateriála dain arkiivvain. Čoggojuvvon materiála lea dasto analyserejuvvon semantihkalaččat, morfologalaččat ja syntávssalaččat. Dasa lasin reduplikatiiva vearbagenetiivva frekveansa lea čilgejuvvon.

Davvisámegiela oarje- ja nuortasuopmaniid bárrastávvalvearbaid vearbagenetiiva ráhkaduvvo seamma láhkai. Giellaoahpaid čilgehusaid mielde bárahisstávval- ja kontrakšuvdnavearbaid vearbagenetiiva adno dušše nuortasuopmaniin, ja oarjesuopmaniin dat buhttejuvvo aktio komitatiivahámiin (gč. Nielsen 1979 (1926–1929): 397; Nickel 1994: 66; Nickel & Sammallahti 2011: 67). Vearbagenetiivva buhtten aktio komitatiivahámiin ii leat dán rádjái nu olu dutkojuvvon, iige dat giedahallojuvvo dán artihkkalisge. Válljejin nuortasuopmana čáppagirjjálašvuoda girjiid dutkanmateriálan go áigon iskat reduplikatiiva vearbagenetiivva geavahusa sihke bárrastávval-, bárahisstávval- ja kontrakšuvdnavearbbain. Dát dutkan dattetge čájeha ahte reduplikatiiva vearbagenetiiva ráhkaduvvo dušše bárrastávvalvearbbain iige dat ráhkaduvvo nuortasuopmaniinge bárahisstávvaldahje kontrakšuvdnavearbbain.

Álggahan dán artihkkala čilgehusain, makkár giellaoahpalaš hápmi davvisámegiela vearbagenetiiva lea. Goalmmát logus geahčan reduplikatiiva ráhkadusaid oppalaččat ja reduplikatiiva vearbagenetiivva eará reduplikatiiva ráhkadusaid joavkkus. Njealját logus čilgen proksimatiiva vearbagenetiivva ja vidát logus intensiiva vearbagenetiivva iešvuodaid. Dát guokte reduplikatiiva vearbagenetiivva leat semantihkalaččat nu iešguđetlágánat, ahte lea buorre giedahallat daid sierra.

2. Davvisámegiela vearbagenetiiva

Ovdalgo guorahalan dárkileappot reduplikatiiva vearbagenetiivva, de čilgen álggos ovttaskas vearbagenetiivva hámi ja dan, mo dat lea máinnašuvvon ovddit dutkamušain. Korhonena (1981: 297) mielde vearbagenetiiva orru leamen historjjálaččat vearbamáddaga instruktiiiva, ja suomagiela e-infinitiivva instruktiiiva vástida davvisámegiela vearbagenetiivva. Vearbagenetiivva geažus lea vuodđosámegielas *-n, mii lea seilon lulli- ja ubmisámegielas ja anárašgielas, muhto jávkan iežá sámegielain (Korhonen 1974: 191).

Davvisámegiela oarje- ja nuortasuopmaniin vearbagenetiivva geavahus lea goabbatlágán. Vearbagenetiiva geavahuvvo Nickela (1994) ja Nickela ja Sammallahti (2011) mielde davvisámegiela nuortasuopmaniin juohke vearba-

sojahantiippas, nugo bárrastávvalvearbbain: *čuoig-at* > *čuoigga*, *vuodj-it* > *vuoji*, *njurg-ut* > *njurggu*, bárahisstávvalvearbbain: *veahkehit* > *veahket*, *muitalit* > *muital*, *huraidit* > *hurai* ja kontrakšuvdnavearbbain: *riidet* > *riide*. Oarjesuopmaniin vearbagenetiiva geavahuvvo dušše bárrastávvalvearbbain ja guokte eará vearbatiippa buhttejuvvojit aktio komitatiivahámiin: *veahkehemiin*, *riidemiin*. (Nickel 1994: 66; Nickel & Sammallahti 2011: 67.)

Friis (1856), Nickel ja Sammallahti (2011), Pope ja Sárá (2004) ja Hedlund ja Larsson (2011) leat klassifiseren vearbagenetiivva infinihhta veabahámiide, mat leat ráhkaduvvon lihkadanvearbbain, nugo *čuoigat* > *čuoigga*, *vuodjit* > *vuoji*, *riidet* > *riide*, *ruohttat* > *ruohta*, *viehkát* > *viega*, *beahkit* > *beagi*, *goargnjut* > *goarknju*, *njáhkát* > *njága*, *rievdat* > *rievdda* dahje eará vearbbain, mat almmuhit mentála doaimmaid, nugo *njurgut* > *njurggu* (Friis 1856: 217–218; Nickel & Sammallahti 2011: 67; Pope & Sárá 2004: 259; Hedlund & Larsson 2011: 186–188). Maiddá *orrut*-vearbbas ráhkaduvvo vearbagenetiiva. Dán vearbba sáhtá klassifiseret prinsihpas sihke lihkadanvearbbaid ja mentála vearbbaid jovkui. *Orrut*-vearbba mearkkašupmi lea lihkadeami opposišuvdna, 'orrut ovttá sajis' ovdamearkka dihte dajaldagas *Buöreb læ jođe*, *go oro* (Friis 1856: 218) ja *Jodí lea buoret go oru* (Gaski & Solbakk 2003: 9).

Nickel ja Sammallahti (2011) juohkiba infinihhta veabahámiid syntávssalaččat guovtti kategorijii. Vuosttaš jovkui gullet infinihhta veabahámit, mat leat oassin predikáhtoris, ja nuppi jovkui fas gullet infinihhta veabahámit, mat eai gula predikáhtorii. Vearbagenetiiva gullá sudno oainnu mielde infinihhta veabahámiide, mat eai gula predikáhtorii. (Nickel & Sammallahti 2011: 62–63.) Nugo Nickela ja Sammallahti (2011: 267, 299–300) ovdamearkacealkagat (a–c) čuovvovaš bihtás čájehit, de ii leat vejolaš juohkit infinihhta veabahámiid syntávssalaččat guovtti kategorijii, namalassii ahte dat livčče oassin juogo predikáhttagihpus dahje muhtin eará funkšuvnnas. Mu oainnu mielde okta ja seamma infinihhta veabahápmi sáhtá leat sihke oassin predikáhttagihpus ja muhtin iežá funkšuvnnas. Vearbagenetiivva lassin maid vuodđoinfinitiiva sáhtá leat predikáhta oassin ja muhtin iežá funkšuvnnas, ovdamearkka dihte subjeaktan (Jomppanen 2009: 43–53).

Nickela ja Sammallahti (2011) mielde vearbagenetiiva lea infinihhta veabahámiid ja sátnesuorggádusaid gaskkas. Soai addiba ovdamearkkaid čuovvovaš dáhpáhusain: (a) vearbagenetiiva lea predikáhtora funkšuvnnas cealkkavástagis

(*Máhtte vulggii njurggu čáppa nuohta*), (b) adverbiála funkšuvnnas cealkagis (*Dat bođii čuoigga*) ja (c) oassin preposišuvdnagihpus (*Son lei lahka jámi*). (Nickel & Sammallahti 2011: 62–63, 267, 298–300.) Soai eaba čilge, manin vearbagenetiivva sáhtttá klassifiseret veabahámiid ja sátnesuorggádusaid gaskii. Sammallahti (2007: 137) gielladutkama terminologijagirjiiis *suorggádus* lea meroštallojuvvon ná: «Suorgásiin muhtin eará sánis dahje sátnemáddagis ráhkaduvvon sátni dahje sátnemátta». Dábálaš ipmárdus tearpmas *sátnesuorggádus* lea sátni, mas leat sátnemátta ja suorggádus (ovdamearkka dihte subitiivvearbbas *manna-lit* lea sátnemátta *manna-* ja suorggádus *-lit*). Vearbagenetiivvas ii leat makkárge suorggádus, man sáhtášii gohčodit aiddo vearbagenetiivva suorggádussan. Dan dihte vearbagenetiivva ii sáhte mu mielas gohčodit suorggádussan. Nickela ja Sammallahti (2011) ovdamearkkat čájehit, ahte vearbagenetiiva lea mihtilmas infinihtta veabahápmi, danin go das leat sihke vearbba ja nominála hámiid sárgosat. Ovdamearkkas (a) vearbagenetiiva lea oassin predikáhttagihpus, nuppi vearbba deavddan nugo vearba sáhtttá leat (*Máhtte vulggii njurggu; Máhtte vulggii suhkat*), ja ovdamearkkas (c) vearbagenetiiva lea oassin preposišuvdnagihpus nugo substantiiva sáhtttá leat (*Son lei lahka jámi; Son lei lahka jápmima*).

Ylikoski (2009; 2002) ja Nielsen (1979 (1926–1929)) klassifisereba vearbagenetiivva lagamustá deverbála advearban eabage infinihtta veabahápmiin. Ylikoski (2009; 2002) mielas vearbagenetiiva ii leat infinihtta veabahápmi čuovvovaš sivain: a) geavahus lea ráddjejuvvon dušše dihto davvisámegiela suopmaniidda ja dávjá vearbbaide, mat almmuhit lihkaideami, b) vearbagenetiiva ii leat produktiiva ja c) dat ii oaččo dábálaččat objektadeavdaga nugo infinihtta veabahámit muđuid ožžot. Ylikoski lea gávdnan dušše guokte dáhphusa, main vearbagenetiiva oažžu objektadeavdaga. (Ylikoski 2009: 38–39, 46–47, 82; 2002: 89; gč. maiddái Nielsen 1979 (1926–1929): 397, 182–183.)

Vearbagenetiiva (*Dat lea vácci*) dahje redupliktiiva vearbagenetiiva (*Dat lea boađi boađi*) lea predikatiivacealkagis *leat*-vearbba deavdda nugo predikatiivage lea. Árbevirolaš meroštallama mielde predikatiiva ii sáhte leat adverbiála (nugo vearbagenetiiva lea), muhto dat galgá leat nominatiivva dahje genetiivva kásusis (Sammallahti 2005: 280). Danin mun geavahan dán artihkkalis tearpma *predikatiivaadverbiála*, mii govvida bures vearbagenetiivva dahje redupliktiiva vearbagenetiivva syntávssalaš funkšuvnna.

3. Reduplikatiivvat ja reduplikatiiva vearbagenetiiva

Reduplikatiivvaid sáhhtá klassifiseret ja čilget mángga iešgudetlágan vugiin, ovdamearkka dihte sátneluohká vuodul dahje elemeanttaid identitehta vuodul dievaslaš reduplikatiivan (eang. *total reduplication*) ja oassereduplikatiivan (Haji-Abdolhosseini ja earát 2002; Kiyomi 1995; Räsänen 2010: 23–27; Stolz 2009; Thornton 2008). Guorahalan álggos, mo meroštallat davvisámegiela reduplikatiiva vearbagenetiivva ja jearan gullágo dat dievaslaš reduplikatiivvaid vai oassereduplikatiivvaid jovkui. Kiyomi (1995) lea čilgen oassereduplikatiivva ja dievaslaš reduplikatiivva erohusaid. Su čilgehusas symbola XX dárkkuha dievaslaš reduplikatiivva ja xX oassereduplikatiivva. Vai gielas sáhhtá leat dievaslaš dahje oassereduplikatiiva, de lea Kiyomi (1995) meroštallan dákkár eavttuid:

- a) go sátni oažžu hámi X, dalle reduplikatiiva čujuha XX:i dahje xX:i. Go x lea oassin X:s, de x sáhhtá leat ovdal X, dalán X maŋŋá dahje X siste,
- b) XX dahje Xx ferte leat semantihkalaččat gullelaš X:i,
- c) XX dahje Xx ferte leat produktiiva. (Kiyomi 1995: 1146–1147.)

Eavttu a) mielde XX ovddasta dievaslaš reduplikatiivva, mas guokte ideanttalaš sáni leat maŋŋálagaid ja dat hábmejit ovttá ollisvuoda. Symbola Xx ovddasta oassereduplikatiivva, mas x lea oassin X:s, nugo *badjá-badjálagaid*. Eavttu a) mielde davvisámegiela reduplikatiiva vearbagenetiiva gullá dievaslaš reduplikatiivvaid jovkui daningo guokte ideanttalaš vearbagenetiivva leat maŋŋálagaid, nugo *boadi boadi*. Eavttu b) mielde XX:s dahje Xx:s ferte leat semantihkalaš gaskavuohhta X:in. Go lea sáhka davvisámegiela reduplikatiiva vearbagenetiivvas, de vearbagenetiivvain lea semantihkalaš gaskavuohhta nubbi nubbái, daningo vearbagenetiivvaid ovttaskas mearkkašupmi lea seamma. Eavttu c) mielde XX dahje Xx ferte leat produktiiva ja dahkat ođđa mearkkašumiid ja ráhkadusaid. Davvisámegielas produktiivavuoda eaktu ollašuvvá intensiiva reduplikatiiva vearbagenetiivva ektui. Mánŋa lihkadanvearbbá ja eará vearbbat, mat almmuhit mentála doaimmaid, adnojuvvojit intensiiva reduplikatiiva vearbagenetiivva funkšuvnnas. Proksimatiiva vearbagenetiivvaid joavku ii leat seamma produktiiva, daningo dutkanmateriálas lea dušše reduplikatiiva vearbagenetiivva *boadi boadi* frekveansa stuoris.

3.1 Asyndesa ja syndesa

Dál go lea meroštallojuvvon, ahte davvisámegiela reduplikatiiva vearbagenetiiva gullá dievaslaš reduplikatiivvaid jovkui, de sáhtta geahččat dievaslaš reduplikatiivvaid joavkku vehá dárkileappot. Stolz (2009) lea dutkan dievaslaš reduplikatiivva, ja son geavaha tearpmaid *asyndesis* ja *syndesis* dalle go son meroštallá dievaslaš reduplikatiivva šlája. Lean heivehan tearpma *asyndesis* sámegillii *asyndesan* ja *syndesis*-tearpma fas *syndesan*. Čuovvovaččat leat Stolz (2009: 100–102) meroštallamat *asyndesas* ja *syndesas*. Lean lasihan meroštallamiidda sámegiela ovdamearkkaid.

Asyndesa kriterat leat dát:

- Guokte syntávssalaččat bálddallas ja fonologalaččat, morfologalaččat ja semantihkalaččat ideanttalaš oasi (*bosu bosu; boađi boađi; guoktásiid guoktásiid*).
- Juohke áidna oassi lea áibbas dohkálaš sátnehápmi dahje syntávssalaš ovttdat maid okto (*bosu; boađi; guoktásiid*).
- Reduplikatiiva osiid gaskkas ii leat syntávssalaš čanus (*bosu ja bosu; boađi ja boađi; guoktásiid ja guoktásiid*).
- Ovttaskas osiid mearkkašupmi ii leat seamma go reduplikatiiva segmeantaid ollisvuoda mearkkašupmi (*bosu*, muhto *bosu bosu* 'garrasit bosu'; *boađi*, muhto *boađi boađi* 'lea measta boahtimin'; *guoktásiid* lea mánggaidlogu akkusatiiva-genetiiva sánis *guovttis*, muhto *guoktásiid guoktásiid* mearkkaša 'guokte olbmo ovttas bárran, báraid mielde').

Syndesa kriterat leat:

- Guokte fonologalaččat, morfologalaččat ja semantihkalaččat ideanttalaš oasi (*soabbi go soabbi; badjelii ja badjelii; váccii ja váccii*).
- Juohke áidna oassi lea áibbas dohkálaš sátnehápmi dahje syntávssalaš ovttdat maid okto (*soabbi; badjelii; váccii*).
- Oasit leat čadnojuvvon oktii muhtin syntávssalaš čatnosiin, vai osiin šattašii okta syntávssalaš ovttdat (*soabbi go soabbi; badjelii ja badjelii; váccii ja váccii*).
- Ovttastahttojuvvon osiid mearkkašupmi ii leat seamma go ovttaskas oasi mearkkašupmi (*soabbi go soabbi* 'lea seamma makkár soabbi', muhto *soabbi* 'soabbi, ol. nom.'; *badjelii ja badjelii* 'ain badjelii' lea komparatiivadajaldat, mii

gievru reduplikatiiva elemeanttaid dihte, muhto *badjelii* 'badji, kompar. ol. ill'; *váccii ja váccii* lea kontinuatiiva, mii almmuha ahte doaibma joatkašuvvá guhká, muhto *váccii* 'vázzit pret. ol. 1. p.').

Ovddabealde máinnašuvvon kriteraid vuodul sáhtá dadjat, ahte reduplikatiiva vearbagenetiiva lea Stolz (2009) klassifikašuvvna mielde lagamustá asyndehtalaš ráhkadus. Asyndesa kriteri A mielde cealkagiid *Čakča lea boađi boađi* ja *Ánte boahťá bosu bosu* reduplikatiiva vearbagenetiivvat (*boađi boađi; bosu bosu*) leat maŋŋálagaid ja fonologalaččat, morfologalaččat ja semantihkalaččat ideanttalaččat. Kriteri B mielde ovttaskas vearbagenetiivvat (*boađi; bosu*) leat giellaoahpalaččat áibbas dohkálaš hámit. Kriteri C mielde reduplikatiivva osiid gaskkas ii leat syntávssalaš čanus. Asyndesa kriteri D doallá maid deaivása davvisámegielas, daningo ovttaskas vearbagenetiivahámi mearkkašupmi ii leat seamma go reduplikatiiva vearbagenetiivva. Reduplikatiiva vearbagenetiiva addá ođđa proksimaatiiva mearkkašumi, mii čilge ahte dahku dahje dáhpáhus lea measta ollašuvvamin: *CD lea boađi boađi*. Lihkadanvearbaid oktavuodas reduplikatiiva lasiha vearbba almmuhan dáhpáhusa intensitehta, nugo ovdamearkka dihte dajaldagas *doama doama* 'doapmat garra leavttuin'.

Lea fuomášan veara, ahte reduplikatiiva vearbagenetiiva lea muhtimin čállojuvvon giellaoahpain sázuin: *Dat lea boađi-boađi* (Nickel 1994: 477; Nickel & Sammallahti 2011: 299). Dasa lassin dutkanmateriálas gávdnojit guokte dáhpáhusa *boahťit*-vearbba hámis *boađi-boađi* ja okta dáhpáhus veabahámiin *sáđa-sáđa* ja *hála-hála*. Sázu lassin reduplikatiiva vearbagenetiivva elemeanttaid gaskkas sáhtá leat muhtimin rihkku nugo dán ovdamearkacealkagis, mii lea vižžon dutkanmateriálas: *Vuosttaš girji lea áiddo álmuhuvvon ja goitge guokte girji leat boađi, boađi* (SIKOR/aviissat 28.4.2014). Olles dutkanmateriálas gávdnojit dušše njeallje dáhpáhusa, main lea rihkku reduplikatiiva vearbagenetiivva elemeanttaid gaskkas.

Dutkanmateriála vuodul sáhtá dadjat, ahte rihkku dahje sáhcun reduplikatiiva vearbagenetiivva elemeanttaid gaskkas lea hárvanaš fenomena, mii ii atte eará mearkkašumi reduplikatiiva vearbagenetiivva rihkohis dahje sázohis hámi ektui. Sivvan spiehkastagaide čállinvuogis veadjá leat dat, ahte sámegeiela čállingeiela rihkko- ja sáhconorpmat eai leat vel stáđásnuvvan. Danin reduplikatiiva vearbagenetiivva sáhtá klassifiseret asyndesan maiddái dalle, go elemeanttaid gaskkas lea rihkku dahje sáhcun.

3.2 Asyndesa geavahus

Stolz (2009) lea dutkan dievaslaš reduplikatiivvaid Eurohpás. Son guorahallá 82 Eurohpá giela. Dasa lassin Eurohpá giellagárttas leat mielde Turkiija, Transkaukasus ja Kazakstana oarjjimuš oassi. Giellabearrašat leat indoeurohpalaš, kaukasialaš, afro-ásialaš, turkalaš ja urálalaš gielat (estte-, suoma-, sáme- ja udmurtagiella). (Stolz 2009: 103–105.) Vaikko dutkanmateriálas lea maid sámegiella, Stolz ii mital guđe sámegielas lea jearaldat iige atte ovdamearkkaid. Eurohpá giellagártta geahčadettiin asyndehtalaš málle lea dábálaš Máтта-Eurohpá gielain, ovdamearkka dihte espánnja-, portugála-, itália- ja greikkagielain (Stolz 2009: 102–103). Davvisámegielas geavahuvvo sihke syndesa (*eanet ah eanet*) ja asyndesa nugo reduplikatiiva vearbagenetiiva *boad̥i boad̥i*. Davvisámegiela asyndesa, intensiiva vearbagenetiiva, geavahuvvo semantihkalaš anus lasihan dihte dajaldaga intensitehta nugo *bosu bosu*. Muhtin eará gielain fas, nugo ovdamearkka dihte itáliagielas, asyndesa semantihkalaš atnu lea nuppe gežiid: reduplikatiiva geavahuvvo geahpedit dajaldaga intensitehta. Sátne *adagio* 'gulul' asyndesa dajaldahkan *adagio adagio* mearkkaša 'hui gulul' (Wierzbicka 1986: 288).

Asyndesa sáhtta geavahit semantihkalaš anu lassin maid giellaoahpalaš funkšuvnnas (Stolz 2009: 102–103). Thornton (2008) dutkamuša mielde dat lea vejolaš earret eará itáliagielas. Su dutkanfáddán leat leamaš itáliagiela dahkokenomat (eang. *action nouns*), mat ráhkaduvvojit guovtti manjñálas ja ideanttalaš vearbbas. Thornton (2008: 230–231) lea fuobmán, ahte asyndesa geavahuvvo itáliagielas dušše dalle, go cealkaga subjekta sisttisoallá semantihkalaččat eambo go ovttá entitehta.

Eurohpás hubmojuvvon gielain eai oro gávdnomin dutkamušat, mat govvidivčče áibbas davvisámegiela reduplikatiiva vearbagenetiivva sullasaš ráhkadusa. Anárašgielas váilu dánlágan ráhkadus ollásit (Petter Morottaja, Marja-Liisa Olthuis, Matti Morottaja ja Ilmari Mattus, diehtu šleađgaboasttas 2.11.2015). Mайдái nuortalašgielas váilu reduplikatiiva vearbagenetiivva vástideaddji ráhkadus (Tiina Sanila-Aikio ja Pekka Sammallahti, njálmálaš diehtu 26.11.2015).

Davvisámegiela lassin lea áibbas eará guovllu giellabearrašis, namalassii Jaskesábi guovllu austronesialaš gielain, asyndesa mas reduplikatiivva elemantan lea vearba. Dain gielain reduplikatiiva geavahuvvo mángga iešguđetlágán funkšuvnnas. Ovdamearkka dihte Polynesiás hubmojuvvon gielain oseánia giellajoavkkus ovdanbuktojuvvojit čuovvovaš funkšuvnnat reduplikatiiva vearbain: kontinuatiiva funkšuvdna: *noko* 'son goalkkuhii', *nokonoko* 'son goalkkuhii mánggi'; diminutiiva funkšuvdna: *lakát* 'vázzi', *lakát-lakát* 'vázzi'

vehá. Oarjeaustronesialaš gielain namuhuvvojit reduplikatiiva vearbbat dákkár doaimmain: doaimmalašvuohta: *neluq* 'čuoervut gean nu guhkkin', *neluq-neluq* 'čuoervuladdat gean nu'; intensitehta funkšuvdna: *hoa* 'časkit', *hoa-hoa* 'bidget, cuvket'. Nuortaaustronesialaš gielain lea ovdamearkan *nor* 'jurddašit', *nor-nor* 'jurddašit hui dárkilit, vuđolaččat'. (Kiyomi 1995: 1157; Haji-Abdolhosseini ja earát 2002: 483–484.) Mañimustá máinnašuvvon reduplikatiiva vearba doaibmá semantihkalaččat seammasullasaš doaimmas go davvisámegiela intensiiva vearbagenetiiva. Polynesia suoloriikkaid oseánia giellajoavkku reduplikatiiva vearbbat geavahuvvojit systemáhtalaččat iešguđetlágán dáhpáhusaid dahje daguid semantihkalaš funkšuvnnaid ovdanbuktimii.

4. Proksimatiiva vearbagenetiiva

Ráhkadusat, mat govvidit muhtin dáhpáhusa lagašvuođa, gohčoduuvvojit mángga iešguđetlágán tearpmain, nugo propinkvatiivan, imminentiála ja inkeptuála ráhkadussan (gč. omd. Saukkonen 1965: 168; Maamies 1997: 20; Hakulinen & Karlsson 1979: 234; Tommola 2000: 663; Kuteva 1998: 130–131; 2000: 27; 2001: 84–85). Mun lean dattetge válljen atnit *proksimatiiva*-tearpmma, danin go dat lea neutrála. Dakkár cealkka ii muital, ollašuvvágo dáhpáhus duođaid vai ii, muhto dat dušše muitala ahte dáhpáhusboddu lea áibbas lahka, nugo ovdamearka *Máhtte goase ~ gosii ~ measta gahčai* muitala implisihtalaččat, ahte Máhtte ii gahččange.

Dáhpáhusa dahje ášši lagašvuođa sáhtta almmuhit mángga láhkái: a) advearbain, nugo *masá, measta, gosii, mealgadii* ja *fargga*: *Son measta jámii; Máhtte gosii gearggai*, b) preposišuvnnain, *lahka* + vearbagenetiiva: *Son lei lahka jámi; Son lea lahka geargga*, ja c) proksimatiiva vearbagenetiivvain: *Son lea geargga geargga*. Juos árvoštallá daid dajaldagaid dáhpáhusbottu lagašvuođa vuodul, de orru leamen nu ahte proksimatiiva vearbagenetiivva almmuhan dáhpáhusboddu lea áibbas fargga. Cealkka *Son lea geargga geargga* almmuha dan, ahte dáhpáhusboddu lea lagabus go dajaldagat *Son geargá fargga* ja *Son lea lahka geargga*.

4.1 Proksimatiiva vearbagenetiivva geavahus

Helandera (1992) hárbjehusgirjjiis leat proksimatiiva vearbagenetiivva ovdamearkacealkagat, nugo *Soahki lea gahča gahča; Ruitu lea duoldda duoldda* ja *Galggat doapmat, earát leat vuolggi vuolggi*. Dasa lassin girjjiis leat velá čuoovvovaš proksimatiiva vearbagenetiivvat: *fiera fierá; iđi iđi; guosa guosa; játta játta; dieva*

dieva ja *juvssa juvssa*. (Helander 1992: 77.) Nielsena giellaoahpas ja Wiklunda artihkkalis lea nuortasuopmaniidda gullelaš ovdamearka proksimatiiva vearbagenetiivvas: *Dât læ vuog'gja vuog'gja* 'han er nippet til å kjøre' (Nielsen 1979 (1926–1929): 398; Wiklund 1928: 321). Wiklund namuha ahte reduplikatiiva vearbagenetiiva lasiha dajaldaga intensitehta deattu (Wiklund 1928: 321).

Mu dutkanmateriálas proksimatiiva vearbagenetiiva gávdno dušše vearbain *boahtit* (*boadi boadi*), *geargat* (*geargga geargga*), *mannat* (*mana mana*) ja *nohkat* (*noga noga*) (gč. tabealla 1). Reduplikatiiva vearbagenetiivva *boadi boadi* frekveansa lea 68 geardde teakstakorpuses (SIKOR/aviissat), ja internehtas fas leat 621 dáhpáhusa. Nubbin stuorámus frekveansa lea proksimatiiva vearbagenetiivvas *geargga geargga*, mii gávdno teakstakorpuses (SIKOR/aviissat) guktii ja internehtas viđa geardde. Proksimatiiva vearbagenetiivvat *mana mana* ja *noga noga* leat dutkanmateriálas dušše oktii. Čáppagirjjálašvuodas ii gávdnon oktage ovdamearka.

Vaikko internehtas vižžon materiála galgá geahččat kritihkalaččat, de dat goit buktá ovdan dan, ahte *boadi boadi* lea dábáleamos proksimatiiva vearbagenetiiva olles dutkanmateriálas, namalassii 689 dáhpáhusa. Dán ráhkadusa ii sáhte jurddašit earenoamáš produktiivan, daningo *boadi boadi* lea measta áidna dán ráhkadusa ovddasteaddji. Stuorámus oassi dutkanmateriála proksimatiiva vearbagenetiivvain leat geavahuvvon medias, nugo aviissain ja ođđasiin. Teakstakorpusa (SIKOR/aviissat) ovdamearkkat leat vižžojuvvon aviissain *Min Áigi* ja *Ávvir*, ja stuorámus oassi internehtas vižžon materiálas leat ođđasiin, mat leat almmustuvvan iešgudetlágán mediain (aviissain ja rádiodđđasiin). Lea mearkašahtti, ahte Suoma arkiivvaid jearahallanmateriálas (KOTUS, SKA ja TKU) ii gávdnon oktage ovdamearka proksimatiiva vearbagenetiivvas.

Asyndesa	Dutkanmateriála					
Proksimatiiva vearbagenetiiva	Čáppagirjjálašvuoda girjjit	SIKOR/čáppagirjjálašvuolta	SIKOR/aviissat	Internehta	Jearahallanmateriála	Oktii-buot
<i>boadi boadi</i>	0	0	68	621	0	689
<i>geargga geargga</i>	0	0	2	5	0	7
<i>mana mana</i>	0	0	1	0	0	1
<i>noga noga</i>	0	0	1	0	0	1
Oktiibuot	0	0	72	626	0	698

Tabealla 1. Proksimatiiva vearbagenetiivva frekveansa.

Proksimatiiva vearbagenetiiva čujuha dábálaččat heakkahis entitehtii, nugo A-čuoggá cealkkaovdamearkkat dás vuollelis čájehit (1–6). Leat guokte iešguđetlágán joavkku: (Aa) almmustahttin ja (Ab) áigemearri. Vuosttaš joavku (Aa) čujuha almmustahttimii, mii lea measta almmustuvvamin, nugo muhtin publikašuvdna (1), girji dahje CD-skearru, muhto dat sáhttá leat maid plána, prógramma dahje láhka (2). Dalle go proksimatiiva vearbagenetiiva čujuha almmustahttimii, de sáhttá leat sáhka bajilčállagis, nugo joavkku (Aa) ovdamearkkas (3). Dakkár dáhpáhusas proksimatiiva vearbagenetiiva lea dábálaččat cealkaga áidna vearbagoovddáš.

Nuppi joavkku (Ab) reduplikatiiva vearbagenetiivva geavahankontreaksta laktása iešguđetlágán áiggiide (4–6). Cealkagis (4) *jahki lea noga noga* lea mearkašupmin 'jahki lea measta nohkamin', ja cealkagiin (5) ja (6) dihto áigi lea fargga boahhtimin. Nugo joavkkus (Aa), de maiddái joavkkus (Ab) proksimatiiva vearbagenetiiva sáhttá leat cealkaga áidna vearbagoovddážin dalle go lea jearaldat bajilčállagis (6).

A Proksimatiiva vearbagenetiiva čujuha heakkahis entitehtii

a Almmustahttimat

- (1) *Ođđa mánáidgirji lea dál **boadi boadi***. (SIKOR/aviissat 28.3.2014)
- (2) *Eanadoalloministtar muitalii ođđa boazodoallolága birra mii lea **boadi boadi***. (SIKOR/aviissat 28.3.2014)
- (3) *Meahccegeavaheami njuolggadusat **geargga geargga***. (NSR 2007)

b Áigemearit

- (4) *Veikko dadjala ahte dál go okta jahki lea vuot **noga noga** ja ođđa lea ovdda-bealdi, mu mielas orru ahte dál lea vuogas geahčadit manjás ja vihkkedallat mo eallin lea mannan*. (SIKOR/aviissat 10.6.2015)
- (5) *Dábálaččat addet ođđa beaivesuotijarat ilu ja buori dovdduid áigái mii lea **boadi boadi***. (SIKOR/aviissat 28.3.2014)
- (6) *Bivdoáigi **boadi boadi***. (SIKOR/aviissat 28.3.2014)

Proksimatiiva vearbagenetiiva sáhttá muhtimin čujuhit heakkalaš entitehtii nugo cealkkaovdamearkkat (7–9) dás vuolábealde čájehit. Referánsat leat *guossit, son*

ja *dingojeaddjit*. Dutkanmateriálas (SIKOR/aviissat ja interneahтта) leat dušše vihtta cealkaga, main proksimatiiva vearbagenetiiva čujuha heakkalaš entitehtii. Dán joavkkus eai gávdno semantihkalaš erohusat. Seamma láhkai go joavkkus (A), de maiddái joavkkus (B) sáhtta proksimatiiva vearbagenetiiva leat cealkaga áidna vearbagoovddážin dalle go lea jearaldat bajilčállagis (9).

B Proksimatiiva vearbagenetiiva čujuha heakkalaš entitehtii

- (7) *Son lea málesteamen Spaghehtii Bolognese ferdnejuvvon bohccobierggus gussiide geat leat **boadi boadi**.* (SIKOR/aviissat 16.4.2014)
- (8) *Son lei **mana mana** Romssa gávpogii gos galggai leat guossin muhtun nieidda feasttas.* (SIKOR/aviissat 10.6.2015)
- (9) *Eambbo dingojeaddjit **boadi boadi**.* (SIKOR/aviissat 16.4.2014)

Dutkanmateriálas proksimatiiva vearbagenetiiva geavahuvvo dušše guovttestávvalvearbbas ráhkaduvvon vearbagenetiivvas, mas lea *-at* dahje *-it*-geažus (*boahtit, geargat*). Dutkanmateriálas váilot ollásit reduplikatiiva vearbagenetiivvat mat leat ráhkaduvvon kontrakšuvdnavearbbain (*riidet > ?riide riide*) ja bárahisstávvalvearbbain (*muitalit > ?muital mital*).

4.2 Proksimatiiva vearbagenetiivva syntávssalaš funkšuvnnat

Nickela (1994) mielde vearbagenetiiva *boadi boadi* lea verbáladeavdda. Predikatiivacealkagis *leat*-vearbbas lea deavdda, mii sáhtta leat predikatiiva dahje adverbiála (dán dutkamusa terminologijias predikatiivaadverbiála). *Boadi boadi* lea dasto adverbiála, mii dievasmahtta *leat*-vearbbas. (Nickel 1994: 398, 477.) Nickela ja Sammallahti giellaoahpa sániiguin vearbagenetiivva funkšuvdna lea deavddaadverbiála (Nickel & Sammallahti 2011: 299). Nielsen klassifisere vearbagenetiivva advearban (Nielsen 1979 (1926–1929): 398). Giellaoahpat gieđahallet vearbagenetiivva ja reduplikatiiva vearbagenetiivva oktan ja seamma fenomenan (Nielsen 1979 (1926–1929): 398; Nickel 1994: 477; Nickel & Sammallahti 2011: 299).

Dutkanmateriála vuodul proksimatiiva vearbagenetiiva sáhtta leat cealkagis predikatiivaadverbiála (10), deavdaga (11–12) ja attribuhta (13) funkšuvnnas ja dasa lassin muhtin dáhpuhusas cealkaga áidna vearbagoovddážin (14–15), nugo cealkkaovdamearkkat dás vuolábealde čájehit. Proksimatiiva vearbagenetiiva lea

dábálaččat predikatiivaadverbiálan predikatiivacealkagis. Dakkár cealkaga sáhtta govvidit dainna lágiin: subjeakta + *leat*-vearba + *boadi boadi* ~ *geargga geargga*. Proksimatiiva vearbagenetiiva lea cealkagis (11) predikáhta deavddan: subjeakta + *orru leamen* + *boadi boadi*, ja relatiivacealkagis (12) *leat*-vearbba deavddan: korreláhta + relatiivapronomen + *leat*-vearba + *geargga geargga*. Cealkagis (13) proksimatiiva vearbagenetiiva doaibmá attribuhttan oaivesátnái *máilmmiloahpa*. Dalle go lea sáhka bajilčállagis dahje govvateavsttas, de *leat*-vearba lea elliptalaš ja proksimatiiva vearbagenetiiva šaddá cealkaga áidna vearbagoovddážin, nugo ovdamearkkain (14–15). Cealkagat *leat* hámis subjeakta + *boadi boadi* ~ *boade boadi*. Cealkaga (15) proksimatiiva vearbagenetiiva *boade boadi* lea oarjesuopmaniid hápmi (Nielsen 1979 (1932–1962) s.v. *boade boade* ~ *boadē boade* ~ *boadē boadē*).

(10) *Geasseluopmu lea boadi boadi*. (SIKOR 28.4.2014)

(11) *Olles dat ášši čájeha makkár árgabeaivi orru leamen boadi boadi sámiid áššiid ektui, ii dušše Finnmárkkus, muhto olles Norggas*. (SIKOR 28.3.2014)

(12) *Ja bisma diedđihii Miššonkollegiumii ahte Anders Porsanger barggai bures sátnegirjjiin, mii lei geargga geargga*. (ČálliidLágádus 2014)

(13) *Buot dat leat ovdanbuktojuvvon jáhku mielde uhkideaddji ja boadi boadi máilmmiloahpa konteavsttas ...* (Wikipedia 2013)

(14) *Meahcegeavaheami njuolggadusat geargga geargga*. (NSR 2007)

(15) *Nubbi CD boade boadi*. (SIKOR 28.3.2014)

Proksimatiiva vearbagenetiiva sáhtta doaibmat cealkagis mángga syntávssalaš funkšuvnnas. Infinihtta veabahámit orrot leamen muđuige ambivaleanttat daningo seamma infinihtta veabahápmi sáhtta *leat* ovdamearkka dihte predikáhttan (15) ja muhtin iežá syntávssalaš funkšuvnnas, nugo attribuhttan (13).

5. Intensiiva vearbagenetiiva

Intensiiva lea vearbasuorggádus (dahje aspekta), mii čájeha vuodđovearbba almmuhan dagu intensitehta (Tieteen termipankki 2014). Davvisámegiela intensiiva vearbagenetiiva ii leat suorggádus, muhto dajaldat, mainna intensitehta almmuhuvvo. *Intensiiva*-tearpma mearkkašumi sáhtta govvidit ovdamearkka dihte sániiguin *ealjár*, *beaktil*, *fámolaš*, *ánggir*. Dát adjektiivvat govvidit bures maiddái intensiiva vearbagenetiivva, mii sisttisoallá intensitehta ovttaskas vearbagenetiivva mearkkašumi ektui. Ovdamearkka dihte vearbagenetiivva *doama*

mearkkašupmi šaddá intensiiva vearbagenetiivan *doama doama* 'doapmat garra leavttuin'. Juos veardida intensiiva vearbagenetiivva ovttaskas vearbagenetiivva ektui, de ovttaskas vearbagenetiiva muitala dagu dahje eará olmmošlaš doaimma vuogi, muhto ii dan, makkár intensitehtain dahku dáhpáhuvvá.

Intensiiva vearbagenetiiva ii leat čilgejuvvon giellaoahpain sierra, muhto vearbagenetiivva oktavuodas (omd. Nielsen 1979 (1926–1929): 397–398; Nickel 1994: 66, 445, 476–477; Nickel & Sammallahti 2011: 67, 267, 298–300). Sátnegirj- jis lea *doama-doama* namuhuvvon *doapmat*-vearbba oktavuodas mearkkašumis 'hoahpus' (suom. 'kiireen vilkkaa, kipin kapin') (Sammallahti 1993 s.v. *doapmat*).

5.1 Intensiiva vearbagenetiivva geavahus

Intensiiva vearbagenetiiva gávdno dutkanmateriálas 48 geardde 17 iešguđetlágán vearbbaš nugo tabealla 2 čájeha. Dutkanmateriálas lea okta intensiiva vearbagenetiiva, *doama doama*, mii gokčá measta beali buot dáhpáhusain, namalassii 22 ovdamearkka. Sámegeiلاس leat olu earáge vearbbaš, mat almmuhit 'mannat hoahpus', nugo *gáhččat*, *rabbat*, *šudđat*, *duđđat*, *huššat*, *huhčat*, *šudgit*, *šuvgat*, *šuvgit* ja *livžut* (Vest 2010: 56), muhto dušše *doapmat*-vearbbaš ráhkaduvvon reduplikiatiiva vearbagenetiiva *doama doama* geavahuvvo dán dutkanmateriálas intensiiva vearbagenetiivan.

Intensiiva vearbagenetiiva lea measta seamma dábálaš čáppagirjjálašvuodas (čáppagirjjálašvuoda girjjit ja SIKOR/čáppagirjjálašvuodta) mas leat 23 ovdamearkka, go teakstakorpuse (SIKOR/aviissat) mas leat 25 ovdamearkka olles dutkanmateriála 48 ovdamearkkas, geahča tabealla 2. Interneahtas ii gávdnon oktage intensiiva vearbagenetiiva.

Intensiiva vearbagenetiiva *doama doama* lea dábáleamos ja *sáđa sáđa* nubbin dábáleamos. *Viega viega* gávdno olles materiálas njelljii, *hála hála* guktii ja buot eará intensiiva vearbagenetiivvat dušše oktii.

Intensiiva vearbagenetiivva frekveansa lea dutkanmateriála vuodul áibbas earálágán go proksimatiiva vearbagenetiivva. Interneahtas ii gávdno ollenge intensiiva vearbagenetiiva, muhto čáppagirjjálašvuodas (čáppagirjjálašvuoda girjjit ja SIKOR/čáppagirjjálašvuodta) leat 23 ovdamearkka ja teakstakorpuse (SIKOR/aviissat) fas 25 ovdamearkka olles dutkanmateriála 48 ovdamearkkas, nugo tabealla 2 čájeha. Proksimatiiva vearbagenetiivvas eai leat ovdamearkkat čáppagirjjálašvuodas, muhto teakstakorpuse (SIKOR/aviissat) leat 72 ja interneahtas 626 ovdamearkka olles materiála ovdamearkkain (gč. tabealla 1). Nuortasuopmaniid hupmangielas reduplikiatiiva vearbagenetiiva lea dábálaš sihke proksimatiiva ja intensiiva mearkkašumis (njálmmálaš diehtu Minna Rasmusis

ja Ante Aikios 28.4.2014). Davvisámegeiela 30 000 sáni jearahallanmateriálas ii gávdnon oktage reduplikatiiva vearbagenetiiva (KOTUS, SKA ja TKU).

Asyndesa	Dutkanmateriála					
	Čáppagirj- jálašvuoda girjjit	SIKOR/ čáppagirj- jálašvuhta	SIKOR/ aviissat	Inter- neahtta	Jearahallan- materiála	Oktiibuot
Lihkadeapmi						
<i>doama doama</i>	6	0	16	0	0	22
<i>viega viega</i>	1	0	3	0	0	4
<i>njuikku njuikku</i>	1	0	0	0	0	1
<i>ruohta ruohta</i>	1	0	0	0	0	1
<i>suga suga</i>	0	0	1	0	0	1
<i>galkka galkka</i>	0	1	0	0	0	1
Oktiibuot	9	1	20	0	0	30
Jietnadeapmi						
<i>sáda sáda</i>	7	0	0	0	0	7
<i>hála hála</i>	2	0	0	0	0	2
<i>bosu bosu</i>	1	0	0	0	0	1
<i>inu inu</i>	1	0	0	0	0	1
<i>jula jula</i>	1	0	0	0	0	1
<i>guorssa guorssa</i>	0	0	1	0	0	1
<i>bealkki bealkki</i>	0	0	1	0	0	1
<i>cáhka cáhka</i>	0	1	0	0	0	1
<i>čaimma čaimma</i>	0	0	1	0	0	1
<i>huikki huikki</i>	0	0	1	0	0	1
<i>reaškki reaškki</i>	0	0	1	0	0	1
Oktiibuot	12	1	5	0	0	18
Lihkadeapmi ja jietnadeapmi oktiibuot	21	2	25	0	0	48

Tabella 2. Intensiiva vearbagenetiivva frekveansa ja semantihkalaš juohku.

Dutkanmateriálas intensiiva vearbagenetiivvat laktásit mearkašumi bealis heakkalaš entitehtaide, olbmuide (16) dahje elliide (17), nugo cealkkaovda-

mearkkat dás vuolábealde čájehit. Vearbagenetiivva *doama doama* anus leat dat-tetge guokte spiehkastaga. Teakstakorpusis (SIKOR/aviissat) lea ovdamearka (18), mas redupliktiiva vearbagenetiiva čujuha Sámi allaskuvlii, mii ii leat heakkalaš entitehta. Sámi allaskuvla lea dás personifiserejuvvon, daningo iešguđetlágán olbmot barget dihto áššiiguin. Nuppi ovdamearkkas (19) redupliktiiva vearbagenetiiva čujuha heakkahis entitehtii, namalassii lupmui.

- (16) *Mánát dirrulit stohpui doama doama ovdal go njusket spalccagit.* (KV 2008: 161)
- (17) *Čearret ferte doama doama biebmat čivggaidis, vai bás unnoraččat háhp-pehit čálgat.* (KV 2008: 27)
- (18) *NRK Sámi Radio dieđuid mielde lea Sámi allaskuvla doama doama bargamin olahit dan maid giđđat lohpidedje, namalassii johtit báikkis nubbái ja doppe oahpahit dáruiduvvan sápmelaččaide sámegiela.* (SIKOR 28.4.2014)
- (19) *Luopmu doama doama.* (SIKOR 28.4.2014)

Intensiiva vearbagenetiiva ráhkaduvvo vearbbain, mat almmuhit lihkadeami (lihkadanvearbbat) ja jietnadeami (mentála vearbbat), geahča tabealla 2. Vearba, mii almmuha jietnadeami, govvida mentála doaimma, mas gullo jietna. Dutkanmateriálas iešguđetlágán intensiiva vearbagenetiivvat leat oktiibuot 17, ja dat leat ráhkaduvvon guđa iešguđetlágán lihkadanvearbbas ja 11 iešguđetlágán mentála vearbbas. Lihkadanvearbbain leat oktiibuot 30 ovdamearkka ja mentála vearbbain fas 18 ovdamearkka.

Mentála vearbbain ráhkaduvvon intensiiva vearbagenetiiva lea dájvja cealkagis, mii govvida lihkadeami. Dalle dat govvida jiena, mii šaddá lihkadeamis dahje gullo muđuid (20–23). Ovdamearkka dihte cealkagis (20) intensiiva vearbagenetiiva *hála hála* almmuha Juovssa hupmanvuogi váccedettiin ja cealkagis (23) gusa muhkuma vuogi. Lihkadanvearbbain ráhkaduvvon intensiiva vearbagenetiiva govvida lihkadeami proseassa ja dan intensitehta (24). Intensiiva vearbagenetiiva lea vejolaš geavahit maid guktii maŋŋálagaid, nugo cealkagis (25) *bosu bosu jula jula*.

- (20) *Dasto manai Juoksa. Hála-hála váccii kámmarii.* (HAG 1984: 83)
- (21) *Olbmot rahčēt sáđa sáđa lossa nođiideasetguin lubmet jeakkis.* (KV 2008: 109)
- (22) *Sii doide fatnasa ja runde dan cáhka cáhka, vehá ain hávil ovddosguvlui, šadde mángii vuoiŋnastit, ovdalgo oaččohedje dearpmi ala.* (SIKOR 12.6.2015)

- (23) *Muhto Lavga kukkašiškođii Kari vuolgaga, oakkulii fast inu inu Kariš lusa ja orui hoapputeämin.* (HAG 1940: 34)
- (24) *Olbmui ii lean dilli maidege váldit fárrui, fertejedje luoitilit visot ja báhtarit viega viega báhtui.* (SIKOR 28.4.2014)
- (25) *Ii leat guhká, de gulle Pávvela boahtimin bosu bosu jula jula.* (ÁS 1996: 76–77)

Intensiiva vearbagenetiiva geavahuvvo mu dutkanmateriálas guovttestávvalvearbain ráhkaduvvon vearbagenetiivvas, mas lea *-at*, *-it* dahje *-ut*-geažus (*doapm-at*, *huik-it*, *njuik-ut*). Proksimatiiva vearbagenetiiva geavahuvvo fas guovttestávvalvearbain ráhkaduvvon vearbagenetiivvas, mas lea *-at* dahje *-it*-geažus (*gearg-at*, *boah-it*). Dutkanmateriálas váilot ollásit reduplikatiiva vearbagenetiivvat mat lea ráhkaduvvon kontrakšuvdnavearbain (*riidet* > *?riide riide*) ja bárahisstávvalvearbain (*muitalit* > *?muital mital*). Suoma arkiivvaid jearahallanmateriálas ii gávdnon oktage intensiiva vearbagenetiiva (KOTUS, SKA ja TKU).

5.2 Intensiiva vearbagenetiivva syntávssalaš funkšuvnnat

Vearbagenetiivva syntávssalaš funkšuvdna lea dábálaččat vuohkeadverbiála dahje oassi preposišuvdnagihpus (Nielsen 1979 (1926–1929): 397–398; Nickel & Sammallahti 2011: 62–67, 298–300). Dutkanmateriálas intensiiva vearbagenetiiva lea measta álo adverbiála funkšuvnnas (16–17, 21–25). Dasa lassin viđa dáhpáhusas lea intensiiva vearbagenetiiva cealkaga áidna vearbagoovddážin (19, 26–29). Cealkka (19) lea bláđi bajilčála, ja ovdamearkkas intensiiva vearbagenetiiva *doama doama* lea cealkaga áidna vearbagoovddáš, daningo *leat*-vearba lea ellipttalaš. Seamma láhkái ovdamearkacealkagiin intensiiva vearbagenetiivvat *doama doama* (26–28) ja *bosu bosu* (29) leat cealkagiid áidna vearbagoovddážin. Orru leamen nu ahte dáin dáhpáhusain *mannat*-vearba dahje mii nu eará lihkanvearbaid lea ellipttalaš, nugo cealkagis (27) *Ovllá njuike olggos, ja* [manná] *doama doama girkui*. Cealkagiin (27–29) intensiiva vearbagenetiiva čatnasa báikeadverbiálii, mii lea illatiivvas. Juos veardida dutkanmateriála intensiiva vearbagenetiivva ellipsa dáhpáhusaid proksimatiiva vearbagenetiivva ellipsaide, de proksimatiiva vearbagenetiivva ellipsa guoská *leat*-verbii erenoamážit bajilčálagiin, nugo *Nubbi CD* [lea] *boade boadi*.

- (26) *Johtilit sillestii son mielkki čoaggilii dávviiriddis čoahkkái ja dasto doama doama stobu lusa.* (JÁV 1988: 91)
- (27) *Ovllá njuike olggos, ja doama doama girkui.* (SIKOR 28.4.2014)
- (28) *Ja nu viehkat riššu vuolil ja njuiket gávtti sisa, ja doama doama márkani.* (SIKOR/aviissat 28.4.2014)
- (29) *Rávnna-Ánde čuohpastii vel hirbmat gáhriha, ja songe bosu bosu maŋŋái.* (ÁS 1996: 76–77)

6. Čoahkkáigeassu

Artihkkala ulbmilin lea leamaš gieđahallat semantihkalaččat ja morfologalaččat mo ja manin guokte ideanttalaš vearbagenetiivva geavahuvvokit maŋŋálagaid. Dutkanmateriálan leat leamaš čáppagirjjálašvuoda girjjit, UiT Norgga árttalaš universitehta ja Norgga Sámedikki sámi teakstačoakkáldat (SIKOR), Suoma bealle jearahallanmateriála (KOTUS, SKA ja TKU) ja internehtas vižžon materiála. Čoggojuvvon materiála lea dasto analyserejuvvon semantihkalaččat, morfologalaččat ja syntávssalaččat. Dasa lassin reduplikatiiva vearbagenetiivva frekveansa lea čilgejuvvon.

Guorahallama váldobođus lea dat, ahte reduplikatiiva vearbagenetiiva ii leat eaktodáhtolaš ovttaskas vearbagenetiivva ektui, muhto das lea spesiála funkšuvdna. Reduplikatiiva vearbagenetiiva sisttisdoallá semantihkalaččat guokte iešguđetlágán mearkkašumi. Nuppe dáfus dainna almmuhuvvo ahte juoga lea measta dáhpáhuvvamin (proksimatiiva vearbagenetiiva): *Plána lea boađi boađi.* Nubbi mearkkašupmi lea ahte muhtin doaimmas lea olu intensitehta (intensiiva vearbagenetiiva): *Ánte boahtá doama doama girkui.*

Reduplikatiiva vearbagenetiiva klassifiserejuvvo dievaslaš reduplikatiiva ráhkadussan. Dievaslaš reduplikatiiva ráhkadusaid joavkkus davvisámegeala reduplikatiiva vearbagenetiiva gullá asyndesajovkui daningo das leat guokte morfologalaččat, syntávssalaččat ja semantihkalaččat ideanttalaš elemeantta maŋŋálagaid. Ovttaskas elemeanttaid mearkkašupmi ii leat seamma go guovtti maŋŋálas elemeantta mearkkašupmi. Vearbagenetiivvaid *boađi* ja *doama* mearkkašumit eai leat seamma go reduplikatiiva vearbagenetiivvaid *boađi boađi* ja *doama doama* mearkkašumit. Ovttaskas vearbagenetiivvaid gaskkas ii leat čanus, ovdamearkka dihte konjunkšuvdna. Muhtimin vearbagenetiivvaid gaskkas sáhtta leat sáhu

dahje rihkku, muhto mu dutkanmateriála vuodul dat orru leamen hárvenaš ja dat ii váikkut moge reduplikatiiva vearbagenetiivva semantihkalaš funkšuvdnii.

Davisámegiela reduplikatiiva vearbagenetiivva ráhkadus lea earenoamáš. Eai leat dutkamušat mat čájehivčče, ahte seammalágan ráhkadus gávdnošii eará Eurohpá gielain. Reduplikatiiva vearbagenetiiva váilu ollásit nuortalašgielas ja anárašgielas. Nuppe bealde máilmmi, Polynesias hubmojuvvo gielain (oseánia giellajoavkkus) reduplikatiiva vearbbat geavahuvvojit mánngga iešguđetlágán semantihkalaš funkšuvnnas. Doppe gávdno reduplikatiiva vearbaráhkadus, mii sulastahtá semantihkalaččat davisámegiela intensiiva vearbagenetiivva, muhto proksimatiiva vearbagenetiivva sulastahtti ráhkadus ii gávdno.

Davisámegiela proksimatiiva vearbagenetiiva lea dábálaččat ráhkaduvvon vearbbaš *boahtit* > *boađi* *boađi*, ja dušše muhtin dáhpáhusas eará vearbbain, nugo *geargat*, *mannat* ja *nohkat*. Sáhtá dadjat, ahte proksimatiiva vearbagenetiiva ii leat produktiiva. Intensiiva vearbagenetiiva lea fas dihto rájiid siste produktiiva, ja dat ráhkaduvvo iešguđetlágán vearbbain. Intensiiva vearbagenetiiva ráhkaduvvo lihkanvearbbain, nugo *doapmat*, *njuikut*, *viehkat*, *ruohttat*, *suhkat* ja *galkat*. Dasa lassin intensiiva vearbagenetiiva ráhkaduvvo mentála dahje jietnadanvearbbain, nugo *sáđđat*, *hállat*, *itnut*, *jullat*, *guorsat*, *bealkit*, *cáhkkat*, *huikit*, *reaškit* ja *bos-sut*. Dutkanmateriálas mentála vearbbat adnojit dávjá lihkađeami oktavuodas. Guhtta iešguđetlágán ovttaskas lihkanvearbbat leat intensiiva vearbagenetiivva ráhkadusas ja jietnadanvearbbat leat 11. Lihkanvearbbaid frekveansa lea dutkanmateriálas 30, nappo stuorit go jietnadanvearbbaid frekveansa, mii lea 18. Lihkanvearbbat ja jietnadanvearbbat leat adnon oktiibuot 48 cealkagis nugo tabealla 2 čájeha.

Reduplikatiiva vearbagenetiivva vearbbat leat ráhkaduvvon dušše guovttestávvalvearbbain, geahča tabealla 3. Dutkanmateriálas ii gávdno oktage ovdamearka reduplikatiiva vearbagenetiivvas mii lea ráhkaduvvon kontrakšuvdna-, njealjestávval- dahje bárahisávvalvearbbas.

Reduplikatiiva vearbagenetiiva		
Sárgosat	Proksimatiiva vearbagenetiiva	Intensiiva vearbagenetiiva
Vearbatiippa, mas vearbagenetiiva lea ráhkaduvvon	guovttestávvalvearba -at dahje -it-geažus	guovttestávvalvearba -at, -it dahje -ut-geažus
Frekveansa	1) interneahhta 626/698 2) SIKOR/aviissat 72/698 3) SIKOR/čáppagirjjálaš- vuohta 0/698 4) čáppagirjjálašvuođa girjjit 0/698 5) jearahallanmateriála 0/698	1) SIKOR/aviissat 25/48 2) čáppagirjjálašvuođa girjjit 21/48 3) SIKOR/čáppagirjjálaš- vuohta 2/48 4) interneahhta 0/48 5) jearahallanmateriála 0/48
Čujuheapmi	heakkahis entitehta	heakkalaš entitehta
Syntávssalaš funkšuvdna	predikatiivaadverbiála, deavdda, attribuhtta, (muhtumin cealkaga áidna vearbaguovddáš)	adverbiála, (muhtumin cealkaga áidna vearbaguovddáš)

Tabella 3. Proksimatiiva vearbagenetiivva ja intensiiva vearbagenetiivva anu iešvuođat.

Tabellas 3 oaidná proksimatiiva ja intensiiva vearbagenetiivva anu frekveansa. Proksimatiiva vearbagenetiiva gávdno mihá eambo (698) go intensiiva vearbagenetiiva (48). Dutkanmateriála vuodul sáhtá dadjat, ahte proksimatiiva ja intensiiva vearbagenetiivvat geavahuvvojit iešgudetlágán konteavsttas. Proksimatiiva vearbagenetiiva gávdno olu interneahhtas ja muhtin veardde teakstakorpusis (SIKOR/aviissat), muhto dat ii gávdno ollenge čáppagirjjálašvuođas. Intensiiva vearbagenetiiva lea dábalaš teakstakorpusis ja čáppagirjjálašvuođas. Intensiiva vearbagenetiiva ii gávdno dán dutkanmateriálas ollenge interneahhtas. Buot reduplikatiiva vearbagenetiivva ovdamearkkat, mat leat čáppagirjjálašvuođas, leat čállojuvvon nuortasuopmaniin.

Proksimatiiva ja intensiiva vearbagenetiivvat earránit nubbi nuppis das, makkár entitehtii vearbagenetiiva čujuha. Proksimatiiva vearbagenetiiva čujuha measta álo heakkahis entitehtii (*Ođđa láhka lea boađi boađi*), ja intensiiva vearbagenetiiva čujuha fas measta álo heakkalaš entitehtii (*Máhte boahá bosu bosu*).

Dán dutkanmateriálas leat proksimatiiva vearbagenetiivvat adnon njealji vearbbas: *boađi boađi, geargga geargga, mana mana ja noga noga. Boađi boađi lea*

measta áidna proksimatiiva vearbagenetiiva, mii gávdno teakstakorpuser (SIKOR/aviissat) ja internehtas. Dat čujuha heakkahis entitehtii, nugo almmustahttimiida ja áigemiide. Dasa lassin dat gávdno bajilčállagiin. *Boađi boađi* gávdno dávjá medias, aviissain ja rádiodđasiin. Girjjálašvuodas leat dieđut, ahte davvisámegiela sáhttet leat eambboge proksimatiiva vearbagenetiivvat nugo *gahča gahča, duoldda duoldda, vuolggi vuolggi, fiera fiera, iđi iđi, guosa guosa, játta játta, dieva dieva* ja *juvssa juvssa*, muhto mu dutkanmateriálas dat eai leat.

Intensiiva vearbagenetiiva lea measta álo čadnon heakkalaš entitehta lihka-deapmái. Dat lea ráhkaduvvon lihkanvearbbain dahje mentála vearbbain. Intensiiva vearbagenetiiva geavahuvvo lihka-deami oktavuodas dalle go gullo jietna. Dat lea čadnon dáhpáhussii, mii lea aiddo jođus. Čáli sáhtta dainna lágiin ivdnet ja dramatiseret teavsta. Dát dutkamuš orruge čujuheamen dasa, ahte proksimatiiva vearbagenetiiva orru heivemin eambo mediagillii ja intensiiva vearbagenetiiva fas girjjálašvuhtii.

Reduplikatiiva vearbagenetiiva ii gávdnon ollenge Suoma arkiivvaid gearahallanmateriálas, vaikko sihke proksimatiiva ja intensiiva vearbagenetiiva gávdnojit hupmangielas.

Intensiiva vearbagenetiiva lea measta álo adverbiála funkšuvnnas. Proksimatiiva vearbagenetiiva sáhtta leat mángga syntávssalaš funkšuvnnas: predikatiiva-adverbiálan, deavddan ja attributhtan. Proksimatiiva ja intensiiva vearbagenetiiva syntávssalaš funkšuvnnat leat muhtin muddui seammalágánat. Dalle go dat adnojuvvojit bajilčállagiin, de lea mihtilmas ahte *leat*-vearba váilu ja reduplikatiiva vearbagenetiiva šaddá cealkaga áidna vearbaguovdázin. Intensiiva vearbagenetiiva anus sáhtta lihkanvearba leat elliptalaččat báhcán eret maiddái eará konteavsttas go dušše bajilčállagiin: *Son [manná] doama doama stobu lusa*. Reduplikatiiva vearbagenetiiva sáhtta klassifiseret infinihtta vearbahápmiin, mii lea muhtimin oassin predikáhttagihpus ja muhtimin eará funkšuvnnas nugo adverbiálan.

Boahtteáiggis sáhtášii viiddidit reduplikatiiva vearbagenetiiva dutkama ja geavahit dutkanmateriálan eambo čáppagirjjálašvuoda girjjiid sihke davvisámegiela nuorta- ja oarjesuoipmaniin. Sáhtášii joatkit maid dutkat davvisámegiela iežá reduplikatiiva ráhkadusaid.

Giitosat

Olu giitu Mari Guttormii ja Aino Valovirtai jearahallanmateriála guldaleamis. Giittán maid Sámi dieđalaš áigečállaga anonyma árvoštalli ja doaimmahusgotti ávkkálaš kommentárain ja buriin rávvagiin.

Gáldut

Dutkanmateriála

- ÁS 1996 = Sombi, Ásllat 1996: *Jávvasan goahtesajit. Dáhpáhusat dološ badjeeallimis*. Niillas A. Somby (doaimm.). Kárášjohka: Davvi Girji.
- Čálliidlagádus 2014: Porsanger, Anders, Biret-Ánde, 1735–1780. <<http://www.calliidlagadus.org/web/index.php?leksikon=1&olles=120>> (28.3.2014).
- HAG 1940 = Guttorm, [Hans] Aslak 1940: *Koccam spalli. Tivtak ja maidnasak*. Sami Čuvgitussearvi toaimatusak n:r 6. Helsset: Sami Čuvgitussearvi.
- HAG 1984 = Guttorm, Hans Aslak 1984: *Rádjajohtin*. Fanasgieddi: Jár'galæddji.
- HAG 1986 = Guttorm, Hans Aslak 1986: *Iešnjárgga šiljut*. Deatnu: Jár'galæddji.
- JÁV 1988 = Vest, Jovnna-Ánde 1988: *Čáhcegáddái nohká boazobálggis*. Kárášjohka: Davvi Media.
- JG 1986 = Guttorm, Johannes 1986: *Heillodeaddji čázit*. [Fanasgieddi]: Jár'galæddji.
- KOTUS = Ruovttueatnan gielaide dutkanguovddáš, Helsset. Báttit 09849, 12245, 13156, 13157 ja 12228.
- KV 2008 = Vuolab, Kerttu 2008: *Bármmoáirras*. Kárášjohka: Davvi Girji.
- NSR 2007 = Norgga Sámiid Riikkasearvi 2007: NSR medias – Norgga Sámiid Riikkasearvi. <<http://www3.nsr.no/website.aspx?displayid=9584&page=37>> (28.3.2014).
- SIKOR = UiT Norgga árktalaš universitehta ja Norgga Sámedikki sámi teaksta-čoakkáldat. <<http://gtweb.uit.no/korp/>> (veršuvdna 18.03.2014 ja 01.03.2015).
- SKA = Oulu universitehta kulturarkiiva, Oulu. Báttit A1.1973, A1.1975, A1.1986, A1.1997 ja A1.2000.
- TKU = Turku universitehta kulturdutkamuša arkiivvat, Dálvadas-čoakkáldat, Turku. Báddi 64/16.
- Wikipedia 2013: Nostradamus. <<http://se.wikipedia.org/wiki/Nostradamus>> (28.3.2014).

Girjjálašvuohta

- Friis, J. A. 1856: *Lappisk Grammatik. Udarbeidet efter der finmarkiske Hoveddialekt eller Sproget, saaledes som det almindeligst tales i norsk Finmarken*. Christiania: J. W. Cappelen.
- Gaski, Harald & Solbakk, Aage 2003 (doaimm.): *Jodi lea buoret go oru*. Kárášjohka: ČálliidLágádus.
- Haji-Abdolhosseini, Mohammed & Massam, Diane & Oda, Kenji 2002: Number and Events: Verbal Reduplication in Niuean. – *Oceanic Linguistics* 41 (2): 475–492. <http://muse.jhu.edu/journals/oceanic_linguistics/toc/ol41.2.html> (17.6.2014).
- Hakulinen, Auli & Karlsson, Fred 1979: *Nykysuomen lauseoppia*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 350. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Hedlund, Cecilia & Larsson, Lars-Gunnar 2011: *Ii dušše duoddaris! Lärobok i nordsamiska*. Uppsala: Uppsala universitet.
- Helander, Nils Øivind 1992: *Hárjehusat*. [Kárášjohka]: Sámi Áigi.
- Jomppanen, Marjatta 2009: *Pohjoissaamen ja suomen perusinfinitiivi vertailussa leat ja olla -verbien yhteydessä*. Acta universitatis Ouluensis B Humaniora 92. Oulu: Oulun yliopisto.
- Kiyomi, Setsuko 1995: A new approach to reduplication: A semantic study of noun and verb reduplication in the Malayo-Polynesian languages. – *Linguistics* 33 (6): 1145–1167. <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=aph&AN=16191854&sitehost-live>> (17.6.2014).
- Korhonen, Mikko 1974: *Die Konjugation im Lappischen. Morphologisch-Historische Untersuchung. II Die Nominalen Formkategorien*. Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia 155. Helsinki: Suomalais-ugrilainen seura.
- Korhonen, Mikko 1981: *Johdatus lapin kielen historiaan*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 370. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kuteva, Tania 1998: On identifying an evasive Gram: Action narrowly averted. – *Studies in Language* 22 (1): 113–160.
- Kuteva, Tania 2000: TAM-auxiliation, and the avertive category in Northeast Europe. – M.M. Jocelyne Fernandez-Vest (doaimm.), *Grammaticalisation aréale et sémantique cognitive: les langues fenniques esames. Areal Grammaticalization and Cognitive Semantics: the Finnic and Sami Languages*. Actes du Colloque International du C.N.R.S. tenu les 9 et 10 avril 1999 en Sorbonne. Tallinn: Eesti keele sihtasutus. 27–41.

- Kuteva, Tania 2001: *Auxiliation. An Enquiry into the Nature of Grammaticalization*. Oxford University Press.
- Maamies, Sari 1997: Hanhi hautomaisillansa, Suomen maisillaan johdosten kehitys. –Tapani Lehtinen & Lea Laitinen (doaimm.), *Kieliopillistuminen. Tapaustutkimuksia Suomesta*. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. 20–37.
- Nielsen, Konrad 1979 (1926–1929): *Lærebok i lappisk (samisk). 1. Grammatikk. Lydlære, formlære, orddannelselære og syntaks samt tillegg*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Nielsen, Konrad 1979 (1932–1962): *Lappisk (samisk) ordbok grunnet på dialektene i Polmak, Karasjok og Kautokeino I: A–F*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Nickel, Klaus Peter 1994: *Samisk grammatikk. 2. utgave*. Karasjok: Davvi Girji.
- Nickel, Klaus Peter & Sammallahti, Pekka 2011: *Nordsamisk grammatikk*. Karasjok: Davvi Girji.
- Pope, Kirsten & Sárá, Máret 2004: *Eatnigiella. Giellaoahpu váldogirji*. Kárášjohka: Davvi Girji.
- Räsänen, Matti 2010: *Päivä päivältä enemmän ja enemmän, suomen toistokonstruktioita*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Sammallahti, Pekka 1993: *Sámi-suoma-sámi sátnegirji. Saamelais-suomalais-saamelainen sanakirja*. Nubbi preanttus. Ohcejohka: Girjegiišá.
- Sammallahti, Pekka 2005: *Láidehus sámegiela cealkkaoahpa dutkamii*. Kárášjohka: Davvi Girji.
- Sammallahti, Pekka 2007: *Gielladutkama terminologija*. Kárášjohka: Davvi Girji.
- Saukkonen, Pauli 1965: *Itämerensuomalaisten kielten tulosijainfinitiivirakenteiden historiaa I. Johdanto: Adverbaali infinitiivi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Kirjapaino.
- Stolz, Thomas 2009: Total reduplication: syndetic vs asyndetic patterns in Europe. – *Grazer Linguistische Studien* 71: 99–114.
- Tieteen termipankki 2014: *Kielitiede: intensiivi*. <<http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:intensiivi>> (26.8.2014).
- Thornton, Anna A. 2008: Italian verb-verb reduplicative action nouns. – *Lingue E Linguaggio* 2: 209–232.
- Tommola, Hannu 2000: Progressive aspect in Baltic Finnic. – Östen Dahl (doaimm.), *Tense and aspect in the languages of Europe*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter. 655–692.

- Vest, Jovvna-Ánde 2010: *Sámi synonymat*. 3. prentehus. Anár: Sámediggi, Skuvlen- ja oahppamateriáladoaimmahat.
- Wierzbicka, Anna 1986: Italian reduplication: Cross-cultural pragmatics and illocutionary semantics. – *Linguistics* 24 (2): 287–315.
- Wiklund, K. B. 1928: Das lappische Verbaladverbium und einige andere Kasus der Verbalstammes. – *Festskrift til rektor J. Qvigstad 1853 4. april 1928*. Tromsø Museums skrifter Vol. 2. Tromsø: Tromsø Museum. 316–353.
- Ylikoski, Jussi 2002: Zu den adverbialen Nominalkonstruktionen im Nordlappischen. – *Finnisch-Ugrische Forschungen* 57: 68–166.
- Ylikoski, Jussi 2009: *Non-finites in North Saami*. Mémoires de la Société Finno-Ougrienne 257. Helsinki: Finno-Ugrian Society.

Eará gáldut

- Aikio, Ante [2014]: Njálmmálaš diehtu Giellagas-instituhtas, Oulu universitehtas 28.4.2014 ja 16.4.2014.
- Mattus, Ilmari [2015]: Diehtu Petter Morottaja šleadgapoastta bokte 2.11.2015.
- Morottaja, Matti [2015]: Diehtu Petter Morottaja šleadgapoastta bokte 2.11.2015.
- Morottaja, Petter [2015]: Diehtu šleadgapoasttas 2.11.2015.
- Olthuis, Marja-Liisa [2015]: Diehtu Petter Morottaja šleadgapoastta bokte 2.11.2015.
- Rasmus, Minna [2014]: Njálmmálaš diehtu Giellagas-instituhtas, Oulu universitehtas 28.4.2014 ja 16.4.2014.
- Sammallahti, Pekka [2015]: Njálmmálaš diehtu Anáris 26.11.2015.
- Sanila-Aikio, Tiina [2015]: Njálmmálaš diehtu Anáris 26.11.2015.

Reduplication of the non-finite form called the verb genitive in North Saami

The goal of this article is to account for a linguistic phenomenon in North Saami, namely the appearance of two identical verb genitive forms, one right after the other, in a clause, such as *boadi boadi* ‘just about to come’ and *bosu bosu* ‘huffing and puffing’. I call this the reduplicated verb genitive. The reduplicated verb genitive in North Saami has until now not received much attention in the scholarly literature, so the goal of this article is to present a preliminary overview, addressing how two verb genitive forms of the same verb that follow one another function semantically and morphologically, and what the syntactic function of the construction is. The research is based on examples from literary works, the SIKOR Saami text corpus belonging to UiT The Arctic University of Norway and the Norwegian Saami Parliament, Finnish interview archives (KOTUS, SKA and TKU), and the internet. This material was analyzed semantically, morphologically, and syntactically. In addition the frequency of the verb genitive was investigated and determined.

The main finding of this research was that the reduplicated verb genitive in North Saami expresses two different semantic values. The first meaning is proximative, which expresses something that is about to be achieved, as in *Čakča lea boadi boadi* ‘Autumn is just about to arrive’. The second meaning is the intensive verb genitive, as in *Ánte boahotá bosu bosu* ‘Ánte is coming huffing and puffing’. In the data the proximative verb genitive is almost always formed from the verb *boahtit* ‘come’ > *boadi boadi* ‘just about to come’, whereas the intensive verb genitive can be formed from various verbs that express movement (like *doapmat* ‘rush’) or sound (like *bossut* ‘blow, puff’). The syntactic function of the intensive verb genitive is usually as an adverbial modifier of the verb, as a predicative with a copular verb, or as an attribute, and in addition in some clauses it can be the sole verbal core. In the data the reduplicated verb genitive is formed only from bisyllabic verbs.

Keywords: North Saami, non-finite verb forms, verb genitive, reduplicated, proximative, intensive

MARJATTA JOMPPANEN

University of Oulu – Giellagas institute

marjatta.jomppanen@oulu.fi